

BAJAI HIRLAP

Politikai lap.

Megjelen minden csütörtök és vasárnap reggel.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kollár A. könyvkereskedése,
hol az előfizetések és hirdetések felvételnek.

Felelős szerkesztő:
Nemes József dr.
Szerkesztő: Attlay.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre
2 kor. 50 fill. — Egyes szám ára 10 fillér.
Hirdetések jutányosan számíttatnak.

A közegészség- ügyről.

Közegészségügyi viszonyainkkal, fájdalom, egyáltalában nem lehetünk mostanában megelégedve, mert az évvégi statisztika megdöbbentően szomorú adatokkal állít elénk. A járványos betegségek hatalmasan fokozták a gyermekhalandóságot, míg ezzel szemben a születések száma semmiképpen sem áll arányban az összes halálzásokkal. Baját is az a veszély fenyegeti, ahelyett hogy folyton több és több lakosa lenne, majdnem kevesbedik évről-évre a lakosok száma.

Ezt a szomorú, ha nem is kevesbedő, de föltétlenül stagnáló állapotot nem lehet egyszerűen tudomásul venni, közönséges napi hírekben adni tudtára a közönségnek: lám folyton fogyunk, mert sokkal többen halnak meg, mint amennyien születnek, hanem kutatnunk kell azokat az okokat, amelyeknek következtében állt és áll be ez a stagnálás. Meg kell vizsgálnunk vajjon mi az oka a nagyarányú halálzásoknak, főleg a gyermekekre vonatkozólag s nem lehet-e ezen a helyzeten, amely évek mulva esetleg még reménytelenebb képet tár elénk, valahogyan előnyösebben változtatni.

A Halál ellen nincs orvosság, lehet erre egészen könnyelműen felelni, de akik ezt az öreg közmondást okolják tisztán azért a sok elhalt kisfiúért és kisleányért, tényleg csak annyit tudnak, hogy meg kell halni és nem tudják, talán nem akarják tudni, hogy a Halál is alkuszik, a Halál is ad néha halasztást. Hetven-nyolcvan éves emberek meghalásában mi sem találunk semmi különösöt, de határozottan megdöbbenne kell keresnünk a gyermekhalálzások alapokat.

Az elmúlt év Baján is, de megmásult is nagyon sok helyen a járványos betegségek éve volt s a vörheny és tifusz bőven szedték mindenütt kicsiny áldozataikat, a bajainál nagyobb arányban is. Egy kis gyermek élet

olyan törekeny, olyan könnyen elfújható valami olyan bizonytalan, hogy lehetetlen nem foglalkoznunk azzal a kérdéssel, amelynek megoldása esetleg sokakat tart életben a kicsinyek közül. Legelőször kétségtelenül meg kell állapítanunk, hogy kevés helyen vigyáznak annyira kevésbé a gyermekekre mint Baján. Természetesen az alsóbb néposztályra áll ez leginkább s meg kell jegyeznünk, hogy a vigyázatlanságnak itt nem tisztán a szülők az okai. A hatóságoknak is volna némi beleszólásuk olyan esetben, amely például, nemrégén játszódott le egyik külvárosban. Vörhenyes kisleányt temettek ugyanis tűzoltózenekiséréttel, a koporsó mellett pedig fehérbe öltözött kis leánykák vittek gyertyákat, utánnuk meg vagy hatvan hetven gyerek ment muzsikát hallgatni. Ahol ilyen páratlanul álló esetek megtörténhetnek — nem is tudjuk voltaképpen kit terhel ezért a felelősség — nem kell csodálkoznunk a járványok terjedésén. Orvosaink védtelenül állnak az alsó néposztály közönyösségével szemben s hogy most már mégis szünőfé!ben van a vörheny — viszont a kanyaró terjed — valóságos csodának nevezhető. Kórházunk járványosztálya kicsiny, otthon tartani a beteget csakis a jobbmóduaknak lehetséges.

Közegészségügyünk általában sem kiélegető. Köztisztaság után való vágyunk nálunk többékevésbé álom marad, mindaddig míg vízvezeték nem kapunk. Biztos, jó vízünk lenne ezáltal, az utcaöntözést pedig végtelenül megkönnyítené. Szegény város vagyunk, nem bírnunk mindent egyszerre megtenni, közegészségügyi állapotaink javítását előmozdíthatnók talán államosításával? Mert akármimódon, de ahogyan okvetlenül mielőbb kell javítanunk ezeken a viszonyokon, amelyek azt eredményezik, hogy lakosságunk egyáltalában nem szaporodik.

Fel kell az értetlenekben ráznunk a közönyösséget, hatóságunknak fokozott érellyességgel kell eljárnia s akkor talán sikerül évek mulva olyan statisztikai kimutatást látnunk, amelyen a születések mutatnak pluszt.

Szintársulat Baján.

Kulturális mozgalmaktól meglehetősen távol álló városunkban ugyszólván egyedüli, nem magából a városból fakadó, hanem kívülről jövő kulturális tényező: a roppant nagy időszakokint hozzánk is elvetődő szintársulat. Két, uszke nyolchetes szezonon át élvezhetjük évenként a színművészetet s az irodalmat, ámbár annak is egyik meglehetősen irodalmatlan fájában volt és van legtöbb részünk. Kétségtelen, hogy Bajának van elég szépszámú színházat látogató közönsége, kétségtelen az is, hogy e közönség legnagyobb része igazán megértő publikum, föltétlen tehát, hogy e publikum kényesebb igényeit fokozottabb mértékben elégítené ki, például egy komoly drámai ciklus.

Krémernél, a nyári szinkörben az operettek domináltak, aminek azonban megvan a legtermészetesebb oka. Krémerék ereje operett-személyzetben volt, míg a drámai ensemble meglehetősen gyenge erőkből állott, könnyen érthető tehát, hogy a Krémer-szezonban az operettek vonzottak közönséget, a drámai műfajok előadásánál pedig — kivéve holmi francia kostonériákat vörös színlappal — kongott a terem az ürességtől. Ebből kifolyólag viszont természetes, hogy Krémer állandóan az operetteket forszírozta.

Könyves staggione társulata január tizenhatodikán jön Bajára s a Nemzeti Szállodában husz előadást tart. Nagyjában már mult számunkban ismertettük a lejátszandó műsort, amely valóban kiváló. A legujabb budapesti premier darabok mind eljutnak most hozzánk, emellett azonban gondja volt Könyvesnek egy pár klasszikus darabra is. Shakespere Hamletja esetleg Makrancos hölgye és Molière Képzelt betegje mellett mellett pompásan megfér, Möricz Zsigmond, Bernard Shaw, Garvay vagy Bataille.

A szezon Flers és Caillavet Papa c. pompás vigjátékával, — amely Porto-Riche világhírű darabjának a Vieil homme-nak nagyszerűen sikerült ellentéte, — kezdi meg. A Papa után pedig gyorsan követik egymást a Nemzeti Szálloda szinpadján, Földes Imre legujabb darabja a Nincs tovább, Pierre Veber Csitrije, Molnár Ferenc kiváló fordításában, Tolsztoj posztumusz darabja, az Élő halott, Garvay Becstelenje, Braccotól a Tökéletes szerelem, Rotschild bárónak véletlenül rossz alkotása a Rivalda, amelyet Magyarországon legelőször Kolozsvárott mutattak be, Möricz Zsigmond falusi életképe A falu, Shaw sok port felvert műve a Nem lehessen tudni. Bataille szenzációs slágerje a Szerelem

gyermek, Barrier Milliója és még néhány újabb dráma.

Könyveséknél tehát az egyik leglényegesebb résszel, a műsorral Baján nagyon meglehetünk elégedve. Könyves belátja, hogy végeredményben neki majdnem egyenlő fáradságába kerül nivos darabokat előadnia, vagy pedig holmi elaggott ócskaságokkal brillirozni — tehát az első módozatot választotta, amellyel a legnagyobb valószínűség szerint Baján mindig szíves fogadtatást biztosít magának. A második fontos dologról, a társulat művészi kvalifikációjáról ezideig nem mondhatunk egyelőre semmit. Makói laptársaink ugyan, Könyvesék mostani ottszerepléséről, és készségeiről a legnagyobb elismeréssel írnak s bár szeretnők készpénzzel fogadni a makóiak elragadtatását, a társulat erejének egyoldalú megbírlásába nem akarunk belekezdeni. Rövid idő múlva ugyanis figyelemmel kísérhetjük a társulat működését, objektív kritikát majd akkor írunk róla. Mindenesetre bizonyos önismerésre vall az a pompás műsor, amellyel Bajára jön Könyves.

Bizalommal nézünk a közeledő husznapos szezon elé, és kérjük a közönséget tegyen támogatásával lehetővé végre egy komoly drámai-ciklust.

Könyvesék tavalyi szerepléséről, amely egyébként szintén meglehetősen kielégítette a közönséget, nem lehet következtetnünk az idei szezon színvonalára a merőben megváltozott viszonyok miatt. A társulat tavaly csakis megcsonkított darabokat játszhatott, ami természetesen nemcsak a publikumnak volt unazinpatikus, hanem a színészek ambícióját is érthetően lelohasztotta. Az idén rendes csonkítatlan előadásokban lesz részünk, ami már hatalmasan megváltoztató teszi a helyzetet a tavalyival összehasonlítva, azonkívül Könyves ezidei társulatában a mult szezon tagjaiból alig láthatunk egypárat viszont. Mindenképpen inpokoltnak tartjuk tehát a makóiak dícséreteit.

Nem szeretnők azonban ha e cikkünk bármi képpen csak kissé is reklámozunk tetszenék, és ki kell jelentenünk, hogy Könyvesék jóakaratu támogatását városunk hírnevének rehabilitálása érdekében tartjuk szükségesnek.

H I R E K.

A fanitóképző újévi színelőadása.

Baján már egészen köztudatba ment át a képezdészek újévi színelőadása, úgy hogy nem kell csodálkoznunk azon a nagy érdeklődésen, amelyet a közönség az idén is tanusított a képezdészek műkedvelősködése iránt.

Két pompás vigjáték került ez alkalommal színre, amelyet megelőzőleg egy nagyon finom szavalatban gyönyörködött a publikum. Krüger Aladár dr-nak A herceg csókja c. poetikus költeményét szavalta el átérzett interpretálással Tóth Mihály IV. éves növendék. Heltai Jenő bájos, könnyed, egyfelvonásos, a Karácsonyi vers pedig pompás elevenséggel, sok derűtséget kelve gördült le a szereplők rutinos játéka következtében.

Almássy Tihámér vigjátéka a Miniszterelnök bája ugyancsak kedvesen hatott a közönségre, ami a vigjáték életrevalóságán kívül a szereplők által nyújtott ensemble nek köszönhető. A dicsőség ugynevezett oroszánrészre természetesen

sen a három főszereplő, Vizi J., Árvay M. és Szentiványi L. IV. éves növendékeké, ámbár csakis a legnagyobb elismeréssel szólhatunk a többi szereplők játékaról is.

A precíz rendezés Urhegyi Jenő tanár hozzáértésére és finom rendezőképességére vall.

— A bajai munkapárt újévi üdvözlője.

A bajai munkapárt újévi üdvözlőjeire Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök, Podmaniczky Endre báró és Szemző Gyula főispán a következő távirattal válaszolt:

Nagyságos

Ertl József pártelnök urnak

Baja.

A bajai Nemzeti Munkapárt nevében tol mácsolt szerencsekívánatokat őszinte szívből köszöni

Gróf Khuen-Héderváry.

Nagyságos Ertl József pártelnök urnak

Baja.

Párt nevében küldött jókívánataitok hálásan köszönöm, legyetek meggyőződve, hogy városunk törekvéseit tőlem telhetőleg ezentul is elő fogom mozdítani. Mindnyájatoknak szivemből kívánok boldog újévet

Podmaniczky.

Nagyságos Ertl József urnak, pártelnök

Baja.

Az újév alkalmából hozzám juttatott végtelenül jóleső üdvözlőtök hálásan köszönve és jókívánataikat mindnyájuknak viszontkívánva arra kérem az egék urat, őrizze meg a közöttünk fennálló kölcsönös ragaszkodást a jövőben is. Szívélyes üdvözléssel

Szemző Gyula.

— **Városi kishírek.** A miniszter meghosszabbította az ecet, mészestő és halak után fizetendő fogyasztási adószedési jogot 1912. év december hó 31-éig. — A szegedi kereskedelmi és iparkamarai tagok megválasztását jóváhagyta a miniszter. — A török konzul egy a városhoz intézett átiratában szerény hangon bár, de némi követelődzéssel sürgeti a török károsultak részére gyűjtés útján befolyt összeget. . . Szegény török . . . — A kórházi bizottság egy mérnök kiküldetését kéri a kórházi tüdővésztes pavillon építéséhez. — A belügyminiszter jóváhagyta a két Northon-kut furására és a Kölcsey utcai kut tisztítására vonatkozó közgyűlési határozatokat.

— **Közigazgatási bizottság gyűlése.** A közigazgatási bizottság f. hó 8 án délelőtt 10 órakor tartja rendes havi ülését.

— **Városi közgyűlés.** Baja város törvényhatósági bizottsága folyó évi január hó 8-ik napján délután fél 3 órakor rendszerinti közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: 1. Polgármester időszaki jelentése a közigazgatás állapotáról. 2. Az igazoló választmány jelentése a mult évi november hó 28-ik napján megejtett pótválasztás igazolásáról. 3. A m. kir. Belügyminiszter urnak leirata a városok segélyezésére az 1911. évi állami költségvetésben előirányzott harmadik millió korona kiutalványozása tárgyában. 4. Ugyanannak leirata a városi polgári iskolai tanárok lakbérilletményének megállapítása tárgyában. 5. Ugyanannak leirata a városi dijnokok szolgálati viszonyainak és javadalmazásának szabályozása tárgyában. 6. A kórházi bizottság előterjesztése a kórházi élelmezés megdrágulása folytán pótköltségvetés készítése iránt. 7. Ugyanannak előterjesztése a kiscsávoly—katonavárosi iskola részére szükséges telek megszerzése

tárgyában. (Harmadik szavazás.) 8. Bernhart Anna bajai lakosnak kérvénye a Rövid-utcai közterületből 13 □ ölnyi területnek átengedése iránt. (Harmadik szavazás.) 9. Kramer Gyuláné bajai lakosnak kérvénye a Bezerédj Pál-utcai közterületből 3 □-ölnyi területnek átengedése iránt. (Harmadik szavazás.) 10. Rosenfeld Albert bajai lakosnak kérvénye a gróf Batthyány Lajos utcai közterületből építkezés céljaira 4 □ ölnyi területnek átengedése iránt. (Első szavazás.) 11. Özv. Magyar Ádámné bajai lakos kérvénye segélyezés iránt. Néhány kisebb tárgy és netán utólag még beérkező és szabályszerűen közléteendő egyéb tárgyak.

— **Helyreigazítás.** Mult számunkban sajnálatos sajtóhiba folytán az állt, hogy az újévi üdvözlőket Reich Bernát és Gyula váltották meg. Hírünket ki kell igazítanunk, mert Reich Vilmos és Gyula adtak a szegénysorsu gyermekek részére e célból husz koronát.

— Gázvilágítás lesz a Józsefvárosban.

A Józsefvárosi polgárság beadványban kérte a várostól a Honvéd, Szentlászló és Flórián-utcákba a légszesz bevezetését és a Honvéd-utca folytatólagos kikövezését a Szentlászló-utcától a Határ-utcáig. A város a gazdasági hivatal és a tisztí mérnöki hivatal javaslatára hivatelt fel. Illetékes helyen úgy értesülünk, hogy a Józsefvárosiak mindkét kérése teljesülni fog.

— **Debrecen átirata a törvényhatóságokhoz.** Debrecen város legutóbbi közgyűlésén elhatározta, hogy feliratot intéz a kormányhoz és a parlamenthez, melyben egy új városi törvény megalkotását kéri. A felirat szerint a városi törvényben meg kell állapítani a tisztviselők fizetésrendezését és nyugdíjosultságát is. A részletesen megindokolt feliratot Debrecen csatlakozás céljából megküldötte az összes törvényhatóságoknak. Baja is megkapta a feliratot.

— A nők éjjeli munkájának eltiltása.

A kereskedelemügyi miniszter most bocsátotta ki a nők éjjeli munkájának eltiltásáról szóló 1911. évi XIX. t. c. végrehajtásáról szóló rendeletet, mely körülírja a törvény rendelkezéseit, megjelöli a kivételes eseteket, melyekben a 14 éven felüli nők éjjeli alkalmazását is megengedi a törvény, egyuttal gondoskodik a törvény végrehajtásának ellenőrzéséről és a kivételes munkaengedélyek megadásának útján is megjelöli. Az iparhatóságokat ezen miniszteri rendelet mindenképpen tájékoztatja, mely eljárás tartoznak a munkaszünet ellenőrzésével követni. Az új törvény január 1 én lépett életbe.

— **Nádassy lemondott.** Az ujonnan megválasztott szabadkai szinigazgató Nádassy, lemondott a szabadkai direktorságról, mert egypár szinidirektor a pesti tanácsülésen a tanács elismerő nyilatkozatának tudta be Nádassy megválasztását.

— **Visszahivott járványorvos.** Dr. Goldberger Jenő járványorvost a belügyminiszter másfél hónapi ittartózkodása után Budapestre rendelte vissza.

— **Öngyilkosság.** Pollák Illés kocsisa, Rigó Antal 50 éves kocsis, tegnap reggel felakasztotta magát a cselédszobában.

— **Loptak a templomból.** A plébánia-templom egyik gyűjtőperselyét ismeretlen tolvaj ellopta. A csendőrség nyomozza azt az atyafit, aki a templomba csak lopni jár.

— **Tűz volt tegnap a Kaszinóban.** Egy kis fiu ugyanis addig játszott a Kaszinóban gyufával, míg egyik canapé meg nem gyulladt

Szerencsére a csapos legények még idejekorán eloltották a tüzet.

— **Hírek a Széchenyi bálról.** A tizenharmadiki Széchenyi ünnepélyen az Országos Széchenyi szövetséget Beró Jenő elnök, Dobrovics József és Schandl László titkárok fogják hivatalosan képviselni, akikkel együtt többben mások is jönnek Bajára a testvéregyesület látogatására. Minthogy a meghívók szüküldése nagy munkát okoz s a legjobb akarat mellett is kimaradhattak egyesek, azért a rendezőség ezúton kéri azon családokat és egyéneket, akik esetleg nem kaptak meghívót, sziveskedjenek levelező lapon ezt a Széchenyi szövetségnek bejelenteni.

— **Újtás a vasutnál.** A m. kir. államasutak igazgatósága elrendelte, hogy 1912 január hó 1-től a vasuton minden gyorsárúként vagy teherárúként feladott darabra a rendeltetési állomás neve tartós festékekkel magán az árudarabon, vagy ha nem volna lehetséges az árudarabhoz erős zsineggel vagy sodronnyal erősítendő kemény kéregpapírról, vagy más szilárd anyagból készült táblácskán olvasható írással feltüntetendő. Enélkül a vasutnál nem veszik fel a szállításra szánt árut.

— **A kath. Legényegyesület** liceumi előadásai, melyek az ünnepek alatt szüneteltek, folyó hó 7-én d. u. 5 órakor ismét megkezdődnek s most már megszakítás nélkül megtartatnak március hó 15-ig a szokott változatos műsorral.

— **Löschner udvari tanácsos** a Mattoni-féle Giesshüblit különösen ajánlja: ideges egyéneknél gyermekeknél, lábbadozóknál, terhes nőknél, mint oly szert, mely a hányást csillapítja és egyúttal az utóbbiaknál az alhasi szervek működését elősegíti. Ajánlja továbbá egyáltalában mindazon betegségekben, melyek lényege tulságos savképződésen alapul és kiemei, hogy éveken keresztül folytatott kísérletek alapján nincs jelesebb gyógyszer, mint a Mattoni-féle Giesshübler.

Néhány szó két próbáról.

Baján most meglehetősen nagy láz van a működésködés terén. A Sportegylet gárdája ma, az ipartestület pedig holnap szórakoztatja a bajaiakat, egyik helyütt Móder dr. és Stern dr., másiknál pedig Bárdos professzor rendezkednek. Nekem sikerült mindkét helyre eléggé szemtelenül belopózkodnom egy-egy próbára s beszámolok most azokról az impressziókról, amelyeknek következtében intranszigenzen érzem, hogy el kell mennem mindkét előadásra. Azt hiszem sem a Válás után, sem a Mamát nem láttam még elégszer. Az előbbi Sporték, az utóbbit Ipartestületek játszák.

*

A Nemzetibe kissé későn jutottam. Móder dr. épp akkor könyörgött Buday Irénnek, hogy az istenért vegye már komolyan a sze-

reptanulást, Urhegyi Jenő pedig nagyon feszülten kezdte magát arra a gondolatra érezni, hogy anyósáért, — az anyóst Weress Ilona játsza pompásan, — 500 frankot fizessen. Stern dr. erőteljes tenorral helyettesítette a szükséges parasztokat. (Kérem, az egy csuda milyen pompás rué ez a doktor, aki mellesleg rendező is s aki annyit rendez, hogy a többiek bátor hangja elenyészik mellette.) Marcell Blanka nagyon bájosan és komolyan játszik, s akkor zökkent csak ki komolyságából, amikor Urhegyi egy kissé akaratlanul erősebb lendülettel cirógatta meg válni készülő feleségét, Buday Irént. Szabó Miklós nagyon szimpatikusan jár kel és szemmeláthatólag soványodik, amióta próbákra jár. Eckert Gyulának mesésen hálás szerepe van s ő ugyanolyan ambiciózusan játszik a próbán, mint az előadáson Erre Stern dr. a rendező fiakékvókot lejt örömeiben, míg Móder kétségbeesetten könyörög: de Irénke, Blanka, Olga (Gardalits Olga, a jövődő nagy szerepek tulajdonosa) több komolyság. Persze ez nem sokat használ, a jókedv rendületlen s a bus főrendezőt azzal biztatgatják: az előadás az egészen más lesz.

Egy kétségtelen, ha ma este így játszanak: mesésen mulat a publikum.

*

Az Ipartestületben roppant félttem, hogy bezárják előttem az ajtót, — nem nagyon szeretik sehol sem a kritikusokat — s egyedül Bacsó Katus protekciójában biztam. Okoskodásom ravasz dilemma volt, mert úgy gondolkodtam: vagy szivesen látnak s akkor maradok, vagy nem nagyon örülnek s akkor is maradok s átadok valami üzenetet például a másik Katusnak — Pere Katusnak, aki Cilit játsza a Mamában — s akkor van jogcímem maradni. Az áltünet átadására nem volt szükség, de én ámultam attól a kedvesen átglyurt darabtól, amelyet jó Szigligeti ur irt száz aranyért s amely Bárdos dr. művészeinek alakításában nagyszerűen hat. Kovács Margit perfekt tekintély, akinek még a rendező is szivesen kapitulál, Pere Katus pedig az ő leánya. Tehát nézd meg az anyját s következtethetsz a leányára is. Bacsó Katus árvaleány létére épp nagyon kedvesen vitakozott Posta Miklós barátommal, aki agylegényt játszik s aki készséggel ismeri el, hogy partnerének van igaza. Wetzstein Mariska kissé félnék — istenem milyen rossz is az a lámpaláz — de nagyon közvetlen szobalány. Scharph Andor dr. megkapja legközelebb a színjátszás doktorátusát is, ha holnapután is ugyanígy játszik, mint a próbákon. Sebestyén Jenő és Weichand János szintén pompásan álljak meg a helyüket. A rendezőnek senkire sincs panasza, (az csak nem fontos, hogy szerepet még nem tanulnak, itt sem) és érthetően bizik a sikerben. Ami biztos, biztos szokták mondani s én is igazán biztosnak tartom a dicsőséget. Sőt. A rendezőt is ki fogjuk tapsolni.

*

... Ezek az apró pletykák remélem nem kellemetlenek senkinek, csak nekem. Tudni-

illik annyira elfogott a buzgalom s annyira megdicsérem már most mindenkit, hogy a voltaképeni előadásról szóló referációm megvetéssel fogják konstatálni: No, ennek a a szerencsétlen alaknak ugyancsak szerény a frazeológiája, mert ugyanazt mondja, amit a multkor.

— ay.

N y i l t t é r . *

Azok a jóbarátaim és igen kedves ismerőseim, kiktől az idő rövidsége miatt személyesen nem bucsuzhattam, fogadják ezúton is hálás köszönetemet szívélyes és magyaros vendég szeretetükért.

Goldberger dr.
jáványorvos.

*) Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Szerkesztői üzenet.

Tanár. A tanítóképző ifjúsági előadásáról szóló referáciánk mult számunkból helyszüke miatt maradt ki.

Fog-Krém
KALODONT
Szájviz

Tisztítsd csak
Globus
Tisztító kivonattal
a világ legjobb fém tisztítószeré

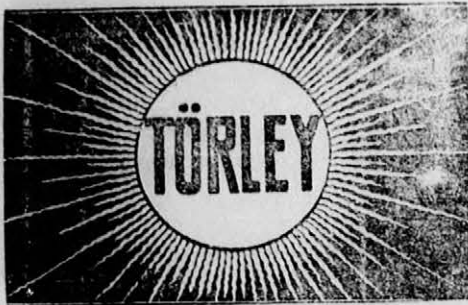
GYÖNYÖRŰ
Perzsa és Smyrna
SZÖNYEGEK
féláron eladatnak a
VACUUM és SULFID VÁLLALAT
szőnyeg pormentesítő
és megóvó telepén ::
B u d a p e s t,
VI., Dálnok-utca 11. (Saját ház)

Csak a
minőség

révén lett
világhírű
a valódi

PALMA
kaucsuk-cipősarok

A higienikus
Palma kaucsuk
ágybetét
minősége
elsősorú

Hygienikus óvszer különlegeségek!

Valódi francia és amerikai gyártmány eredeti csomagolásban.
Orvosilag ajánlva! Feltétlen megbízható!
Ujdonság! Fatime I. II. min. Ára tcként 6, 8 K. Semiramis I. II. 10, 12.
 Ezen új és modern technika szerint készült férfi óvszer különlegeségek az összes eddigi gyártmányokat felülmúlják. — Kizárólag nálam kaphatók.

UJI „AUTO VAGINAL SPRAY“ UJI
 a legmodernebb és legkényelmesebb női óvó különlegesség.

Ára 15 kor. Szétküldés titoktartás mellett. Kérje ingyen és bérmentve 3000-nél több ábráv. ellátot legúj képes árjegyzékemet.

KELETI J. orvos-sebészeti műszer és gumimárka gyára.

Budapest IV. Koronaherceg-u. 17. Pr. Alapított 1878. Telefon 13-76. Képviselet minden városba magas jutalékkal felvesz.

STOCK-COGNAC MEDICINAL

hivatalos ólomzárral ellátott palackokban mindenütt kapható

Camis és Stock
 1395 gőzüzemű gyárából
BARCOLA.

Brády-féle Gyomor-cseppek

a Máriacelli Szűz Mária védjegy-vel ellátva, melyeket »Máriacelli gyomor-cseppeknek« nevez a nép, 30 esztendő óta úgy beváltak, hogy nélkülözhetetlenek minden háztartásban. E cseppeknek utólráhatetlenül jó hatása van emésztési zavaroknál azután páratlan gyomorrontás, gyomorégés székrekedés, fej- és gyomorgöresök, émelygés, szédülés, hányás, álmatlanság, kólika, vérszegénység, sápkór stb. ellen. Kapható minden gyógyszerárban. Egy nagy üveg K 1.80, kis üveg 90 fillér, 6 üveg K 5.40, 3 nagy üveg 4.80 beküldése után küld franco

BRÁDY K. Gyógyszertára a Magyar királyhoz
 Bécs I. Fleischmarkt 2. D.pot 5.

Ügyeljünk a védjegyre amely a Máriacelli Szűz Mária ábrázolja, a vörös színű csomagolásra és az aláírásra, amely az oldalt levő kép másolata és utasítsunk vissza minden másolatot. 1374

Védjegy: „Horgony“.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult közszyéknél, oszznál és meghűléséknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van osomagolva. Ára üvegekben K—80, K 1.40 és K 2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. Dr. Richter gyógyszerár az „Arany oroslánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Milliók
 használják
köhögés, hurut,
 rekedtség, elnyálkásodás és szamaróköhögés ellen a

Kaiser-féle Mell-Karamellák
 a „3 fenyővel“ 1402

6050 közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosoktól és magánosoktól. — Csomagja 30 fillér. Doboza 60 fillér. —
Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

ARCKÉPEKET,
 festményeket, krétarajzokat, fényképnagyításokat bármily kis fénykép után szavatossággal készítik. * * * *
 Sikertelen képért ujat csinálók vagy a pénzt visszaadom.

ÜGYNÖKÖK
 minden kisebb helyiségben is egyedüli képviselőként fix fizetéssel és magas jutalékkal felvételnek. :: :: Valaszbélyeg melléklendő. Árjegyzék ingyen.

ZSOLNAI JÁNOS, arcképfestészeti műintézete ::
BÉKÉSCSABA.

<p>Oh jaj!</p> <p>Megfojt ez az átkozott köhögés.</p>	<p>Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors, biztos hatásuak</p> <p>EGGER mellpasztillái</p> <p>az étvágyat nem rontják és kitünő ízűek. Doboza 1 és 2 K. Próbadoz 50 fillér. Fő és szétküldési raktár: NÁDOR GYÓGYSZERTÁR Budapest, IV. Váci-körut 17.</p> <p>Baján: Gyarmati Emil. Hübner László, dr. Makray László, dr. Stauróczy L. gyógyszerárjaikban.</p>	<p>Éljen!</p> <p>Egger mellpasztillája csakhamar meggyógyított.</p>
---	--	---

Miért nincs az idén Baranyában kolera?
 Mert mindenütt a közkezdveltségü pécsi tettyei kristálytisztá üditő és borvizet itták, mely nemcsak a legolósobb, hanem a legkellemesebb izü asztali viz. — Óvszer fertőző betegségek ellen.

Főraktár: ifj. Cserba György füszerüzletében.
 Ára palackosérével: 1/2 liter 18 fillér. — 1 liter 24 fillér. — 1 1/2 liter 32 fillér.